

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Конкурентоспроможність підприємства

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки спеціаліст

напряму 7.030504 «Економіка підприємства»
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Житомирський державний технологічний університет

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к.е.н., доц. кафедри економіки підприємства Г.Ю. Ткачук _____

Обговорено та рекомендовано до видання науково-методичною радою факультету економіки та менеджменту

“_09_” вересня 2016 року, протокол № 2

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Конкурентоспроможність підприємства” складена відповідно до освітньому рівню підготовки студентів 7.030504 «Економіка підприємства» та спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Предметом вивчення дисципліни є сучасні концепції, методичні підходи до оцінювання конкурентоспроможності підприємства та управління нею.

Теоретичною і методичною базою вивчення конкурентоспроможності підприємства є економіка підприємства, менеджмент, мікроекономіка та макроекономіка.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Концептуальні засади конкуренції та конкурентоспроможності підприємства
2. Механізм оцінки та забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення дисципліни є сформувані у студентів теоретичні знання та практичні навички щодо управління конкурентоспроможністю підприємств у сучасних умовах господарювання.

1.2. Основними завданнями дисципліни є вивчення теорії, вітчизняного і світового досвіду оцінювання та управління конкурентоспроможністю підприємств.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- теорію та практику управління конкурентоспроможністю підприємства;
- нормативно-правову базу регулювання конкуренції в Україні;
- технологію аналізу ринку методом конкурентної діагностики;
- теоретичні та практичні аспекти діагностики конкурентної позиції підприємства на ринку;
- ключові методи і підходи до формування сильних конкурентних переваг підприємства;
- джерела і фактори формування конкурентних переваг;
- прикладний інструментарій управління потенціалом підприємства, його конкурентоспроможністю і вартістю;
- принципи формування конкурентоспроможності продукції;
- обґрунтування управлінських рішень щодо забезпечення конкурентоспроможності підприємства та його структурних підрозділів;
- сутність концепції управління конкурентоспроможністю підприємства та специфічні особливості управління нею в організаціях різних типів;
- методи оцінювання соціальної конкурентоспроможності підприємства.

уміти:

- ідентифікувати всі види конкурентних переваг, якими володіє підприємство, визначати ті, що мають бути досягнутими в майбутньому для поліпшення його конкурентоспроможності;
- використовувати чинники конкурентоспроможності для створення конкурентних переваг підприємства;
- виконувати розрахунки, пов'язані з оцінюванням рівня конкуренції в галузі;
- визначати масштаби конкурентного галузевого середовища підприємства й оцінювати розстановку сил на ринку;
- обґрунтовувати організаційно-технічні рішення щодо підвищення якості продукції і продуктивності виробництва;
- економічно обґрунтовувати та конкретизувати функції управління конкурентоспроможністю підприємства;
- застосовувати моделі та методики оцінювання конкурентоспроможності підприємства.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години/ 2 кредити ECTS для напряму підготовки студентів 7.030504 «Економіка підприємства».

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1.1. Конкуренція як економічна категорія

Тема 1.2. Конкурентне середовище підприємства

Тема 1.3. Економічна сутність конкурентоспроможності підприємств

Тема 1.4. Взаємозв'язок конкурентоспроможності підприємства із конкурентоспроможністю продукції

Змістовий модуль 2.

Тема 2.1 Методики оцінки конкурентоспроможності підприємств

Тема 2.2. Розроблення конкурентної стратегії підприємств

Тема 2.3. Програми підвищення конкурентоспроможності підприємства

Тема 2.4. Соціальна відповідальність і конкурентоспроможність підприємства. Рекомендована література

3. Рекомендована література

1. Адамик В. Оцінка конкурентоспроможності підприємства / В. Адамик, Г. Вербицька // Вісник ТНЕУ. – 2008. – № 1. – С. 69-78.
2. Азоев Г.Л. Конкурентные преимущества фирмы / Г.Л. Азоев, А.П. Челенков. – М. : ОАО «Типография «НОВОСТИ», 2000. – 260 с.
3. Анімов А.Н., Ємченко В.Н. Конкурентоспроможність національної економіки. – К. : НАН України. Інст-т економіки, 2001. – 58 с.
4. Арнаут І.П., Дослідження підходів щодо дефініції конкурентоспроможності підприємства / І.П. Арнаут // Інноваційна економіка. – 2012. – № 3. – С. 111-114.
5. Балабанова І. Конкурентна компетенція підприємства: сутність і методика діагностики / І. Балабанова // Вісник ТНЕУ. – 2008. – № 1. – С. 79-86.
6. Балабанова Л.В. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навч. посіб. / Л.В. Балабанова, Г.В. Кривенко, І.В. Балабанова. – К. : ВД «Професіонал», 2009. – 256 с.
7. Базилук Я.Б. Конкурентоспроможність національної економіки України. – К. : НІС, 2002. – 132 с.
8. Белецкая И. Концептуальный подход к определению конкурентоспособности субъектов рыночной деятельности // Вісник Тернопільської академії народного господарства. – Тернопіль: “Економічна думка”, 2002. – № 5. – С. 147-150.
9. Бидик А.Г. Аналіз і оцінка конкурентоздатності підприємства // Наукові записки. Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу. – Тернопіль : “Економічна думка”, 2002. – Випуск 11. – Ч. 1. – С. 161-164.
10. Борисенко З. Конкурентна політика держави // Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. – 2004. – № 1. – С. 169-175.
11. Борисенко З. Умови економічної конкуренції в Україні // Економіка України. – 2002. – № 10. – С. 4-10.
12. Валітов С.С. Конкурентне право України : навч. посібник / С.С. Валітов. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 432 с.
13. Вашків О.П. Інституційні аспекти формування конкурентного середовища підприємств в Україні / О.П. Вашків // Матеріали науково-практичної конференції “Стратегія розвитку вітчизняних підприємств” 23-24 жовтня 2003 р. – Тернопіль, 2003. – С. 104-109.
14. Вашків О.П. Методичні аспекти оцінки та аналізу конкурентоспроможності підприємства / О.П. Вашків // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2010. – № 2. – С. 88-95.
15. Вашків О.П. Специфіка змістового наповнення категорії «конкурентоспроможність підприємства» в сучасній економічній думці / О.П. Вашків // Перспективи розвитку ринкової економіки на засадах конкурентоспроможності, інноваційності та сталості [текст] : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 14-15 лютого 2014 р. // Національний гірничий університет. – Дніпропетровськ : ВД «Гельветика», 2014. – С. 22-24.
16. Воронкова, А. Е. Конкурентоспроможність підприємства: механізм управління та діагностика / А.Е. Воронкова // Економіка промисловості. – 2009. – №3. – С. 133-137.
17. Воронкова А. Концепція управління конкурентоспроможним потенціалом підприємства / А. Воронкова // Економіст. – 2007. – № 8. – С. 14-17.
18. Воронкова, А.Е. Управлінські рішення у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства : організаційний аспект [Текст] : монографія / А. Е. Воронкова, Н. Г. Калюжна, В. І. Отенко. – Х. : ІНЖЕК, 2008. – 512 с.
19. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
20. Довбенко, В. І. Потенціал і розвиток підприємства [Текст] : навч. посіб. / В. І. Довбенко, В. М. Мельник. – Львів : Львівська політехніка, 2010. – 232 с.
21. Должанський І.З. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. / І.З. Должанський, Т.О. Загорна. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
22. Драган О.І. Управління конкурентоспроможністю підприємства: теоретичні аспекти : монографія / Олена Іванівна Драган. – К. : ДАКККіМ, 2006. – 160 с.
23. Єрмакова, О. А. Підвищення конкурентоспроможності приморських регіонів України на основі кластерної моделі [Текст] : монографія / О. А. Єрмакова. – Одеса : ІПРТЕЕД, 2011. – 200 с.
24. Журик Ю.В. Антимонопольно-конкурентне право України : навч. посібник / Ю.В. Журик. – К. : ЦУЛ, 2011. – 272 с.
25. Загорна Т.О. Економічна діагностика : навч. посібник / Т.О. Загорна. – К. : ЦУЛ, 2007. – 400 с.
26. Закон України “Про Антимонопольний комітет України” від 26.11.1993. – № 3659-ХІІ.
27. Закон України “Про захист економічної конкуренції” // Відомості Верховної Ради, 2001, № 12, ст. 64.

28. Закон України “Про захист від недобросовісної конкуренції” // Відомості Верховної Ради, 1996, № 36, ст. 164.
29. Закон України “Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності” від 18.02.1992. – № 2132-ХІІ.
30. Захарчин Г.М. Забезпечення конкурентоспроможності та розвиток організаційної культури підприємства: сучасна парадигма і прикладний аспект : монографія / Г.М. Захарчин, Л.С. Лісовська, А.А. Теребух. – Львів : Вид-во Національного ун-ту «Львівська політехніка», 2009. – 440 с.
31. Зозульов О. Про посилення конкурентних переваг підприємства // Економіка України. – 2003. – № 8. – С. 33-38.
32. Иванов Ю. Б. Конкурентоспособность предприятий в условиях формирования рыночных отношений. – Харьков : Основа, 1997. – 246 с.
33. Иванов Ю.Б. Конкурентні переваги підприємства: оцінка, формування та розвиток : монографія. – Харків : ВД «ІНЖЕК», 2008. – 352 с.
34. Капітанець Ю.О. Визначення та забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Автореф. дис. – Тернопіль, 2009. – 20 с.
35. Кіндзерський Ю., Паламарчук Г. Проблеми національної конкурентоспроможності та пріоритети конкурентної політики в Україні // Економіка України. – 2006. – № 8. – С. 19-29.
36. Кирцнер И.М. Конкуренция и предпринимательство : пер. с англ. – М. : ЮНИТИ, 2001. – 239 с.
37. Кныш М.И. Конкурентные стратегии. – СПб., 2000. – 284 с.
38. Конкурентная диагностика фирмы: концепция, содержание, методы : монография / Л.С. Шевченко, В.И. Торкатюк, Н.А. Кизим, А.Л. Шутенко. – Х. : ИД «ИНЖЭК», 2008. – 240 с.
39. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення : монографія / за заг. ред. О.Г. Янкового. – Одеса : Атлант, 2013. – 470 с.
40. Конкурентоспроможність: проблеми науки і практики : монографія. – Х. : ВД «Інжек», 2006. – 248 с.
41. Кобиляцький Л.С. Управління конкурентоспроможністю. – К. : Зовнішня торгівля, 2003. – 304 с.
42. Костусев О. Захист економічної конкуренції в Україні: стан і проблеми // Економіка України. – 2003. – № 7, 8.
43. Кириченко Л., Механізм управління конкурентоспроможністю підприємства / Л. Кириченко // Вісник КНТЕУ. – 2009. – №1. – С. 62 – 67.
44. Кузнецова Е.И. Экономическая безопасность и конкурентоспособность. Формирование экономической стратегии государства : монография / Е.И. Кузнецова. – М. : Изд-во Юнити-Дана, 2012. – 239 с.
45. Левшина О.Н. Современные методы обеспечения конкурентоспособности в предпринимательстве / О.Н. Левшина. – М. : Изд-во Юриспруденция, 2011. – 171 с.
46. Лифиц И.М. Конкурентоспособность товаров и услуг : учеб. пособие/ И.М. Лифиц. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Высшее образование; Юрайт-Издат, 2009. – 460 с.
47. Лобанов М.М., Осипов Ю.М. Основные принципы оценки конкурентоспособности продукции // Маркетинг в России и за рубежом. – 2001. – № 6. – С. 53-58.
48. Лозинська М. Алгоритм формування конкурентної стратегії підприємства // Вісник Тернопільської академії народного господарства. – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – № 7/3. – С. 193-196.
49. Мазилкина Е.И. Основы управления конкурентоспособностью : учеб. пособие / Е.И. Мазилкина, Г.Г. Паничкина. – М. : Омега-Л, 2009. – 418 с.
50. Мазилкина Е.И. Управление конкурентоспособностью : учеб. пособие / Е.И. Мазилкина, Г.Г. Паничкина. – М. : Омега-Л, 2009. – 328 с.
51. Малярець, Л. М. Економіко-математичні аспекти діагностики конкурентоспроможності підприємства [Текст] : монографія / Л. М. Малярець, Л. О. Норік. – Х. : ХНЕУ, 2009. – 216 с.
52. Муромцев Д.Ю. Экономическая эффективность и конкурентоспособность : учеб. пособие / Д.Ю. Муромцев, Ю.Л. Муромцев, В.М. Тютюнник, О.А. Белоусов. – Тамбов : Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2007. – 96 с.
53. Овчинников В.В. Глобальная конкуренция в эпоху многоукладной экономики / В.В. Овчинников. – М. : Институт экономических стратегий; Международная Академия исследований будущего, 2011. – 153 с.
54. Омеляненко Т.В. та ін. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Т.В. Омеляненко, Д.О. Барабась, А.В. Вакуленко. – К. : КНЕУ, 2006. – 270 с.
55. О’Шонесси Дж. Конкурентный маркетинг. Стратегический поход / Дж. О’Шонесси. – М. : СПб. : Питер, 2001. – 864 с.
56. Пасічник В.Г. Конкурентоспроможність фірми : навч. посіб./ В.Г. Пасічник, О.В. Акіліна. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 112 с.
57. Портер М. Конкурентное преимущество: Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость : пер. с англ. / М. Портер. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2005. – 715 с.
58. Портер М. Конкуренция : пер. с англ. : уч. пособ. / М. Портер. – М. : Издательский дом “Вильямс”, 2001. – 495 с.
59. Портер М. Стратегія конкуренції : пер. з англ. / Майкл Портер. – К. : Основи, 1998. – 390 с.
60. Смирнов С. М., Визначення та класифікації основних видів конкурентоспроможності підприємства / С.М. Смирнов // Європейський вектор економічного розвитку. – 2010. – № 2. – С. 190 –198.

61. Стец І.І. Потенціал і розвиток підприємства [Текст] : навч. посібник / І.І. Стец. – Тернопіль : Економічна думка, 2010. – 674 с.
62. Тарануха Ю.В. Конкуренция и конкурентные стратегии (в структурно-логических схемах) : учеб.-метод. пособие / Ю.В. Тарануха. – М. : «Дело и Сервис», 2008. – 272 с.
63. Тарнавська Н.П. Управління конкурентоспроможністю підприємства: теорія, методологія, практика : монографія / Н.П. Тарнавська. – Тернопіль: Економічна думка, 2008. – 570 с.
64. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навч. посібник / С.М. Клименко, Т.В. Омеляненко, Д.О. Барабань, О.С. Дуброва, А.В. Вакуленко. – К. : КНЕУ, 2008. – 520 с.
65. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації) : навч. посібник / За ред. І.Ю. Сіваченка. – К. : ЦУЛ, 2003. – 186 с.
66. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку [Текст] : монографія : у 2-х т. Т. 1 / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Л. Л. Антонюк [та ін.] ; за заг. ред. Д. Г. Лук'яненка, А. М. Поручника. – К. : КНЕУ, 2006. – 816 с.
67. Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность организации в условиях кризиса: экономика, маркетинг, менеджмент. – М. : Издательско-книготорговый центр “Маркетинг”, 2002. – 892 с.
68. Фатхутдинов Р.А. Управление конкурентоспособностью организации : учебник. – 2-е изд., испр. и доп. / Р.А. Фатхутдинов. – М. : Изд-во Эксмо, 2005. – 544 с.
69. Философова Т.Г. Конкуренция. Инновации. Конкурентоспособность : учебное пособие / Т.Г. Философова, В.А. Быков. М. : Изд-во Юнити-Дана, 2012. – 295 с.
70. Хейс Р. Динамичное производство: Как повысить конкурентоспособность вашего предприятия / Р. Хейс, С. Уилрайт, К. Кларк. – Нью-Йорк, 1988. – С. 369-455.
71. Хрущ Н.А. Конкурентні стратегії: процеси створення та реалізації: монографія / Н.А. Хрущ, М.В. Желіховська; [за ред. проф. д.е.н., проф. Н.А. Хрущ]. – К.: Освіта України, 2010. – 315 с.
72. Царев В.В. Оценка конкурентоспособности предприятий (организаций). Теория и методология : учеб. пособие / В.В. Царев, А.А. Кантарович, В.В. Черныш. – М. : Изд-во, Юнити-Дана, 2011. – 799 с.
73. Чайникова Л.Н. Конкурентоспособность предприятия : учеб. пособие / Л.Н. Чайникова, В.Н. Чайников. – Тамбов : Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2007. – 192 с.
74. Юданов А.Ю. Конкуренция: теория и практика : учеб.-практ. пособие. – 3-е изд. испр. и доп. / А.Ю. Юданов. – М. : Изд-во ГНОМ и Д, 2001. – 304 с.
75. Климчук А.О. Сучасна парадигма забезпечення конкурентних переваг підприємства / А.О. Климчук // Бізнесінформ. – 2014. – № 1. – С. 221-225.
76. Гришук В.К. Соціальна відповідальність : навч. посібник / В.К. Гришук. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 152 с.
77. Корпоративная социальная ответственность и конкурентоспособность / Авт. коллектив: А.А. Дынкин, Д.В. Миловидов, С.П. Перегунов, И.В. Беликов, В.Б. Кондратьев. – М. : ИМЭМО РАН, 2004. – 112 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання містить комплексне оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни за всіма видами навчальних занять. Підсумковий контроль здійснюється у формі іспиту. Основним завданням іспиту є перевірка розуміння студентами програмного матеріалу дисципліни в цілому, розуміння логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатність творчо використовувати отримані знання.

5. Засоби діагностики успішності навчання містять тестові завдання, задачі, ситуації, контрольні роботи.